ዐይነት ፤	ዐምደኛ ፡ ጽሑፍ ፤ "ጥርየታዊ ፡ ትንታኔ ። "
ርእስ ፤	"እድገት ፡ ወይስ ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፨ እድገትና ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ በኢትዮጵያ ፥ ባለፉት ፡ 50 ፡ ዓመታት ። "
ደራሲ ፤	"ሥልጡንሕዝብና" ፡ መዜንው ።
ዕለት ፤	ነሐሴ ፡ 2011 ፡ ዓ.ም. ።
ዝግጅት ፤	ፍጹም ።
መጽሔት ፤	"ሥልጡንሕዝብና" ፡ መዜንው ፥ ቍ.2011-003 ።
ማስታወሻ ፤	
ማሳሰቢያ ፤	

ጥርየታዊ ፡ ትንታኔ ።

Economic Analysis | Analyse économique | تحليل اقتصادي

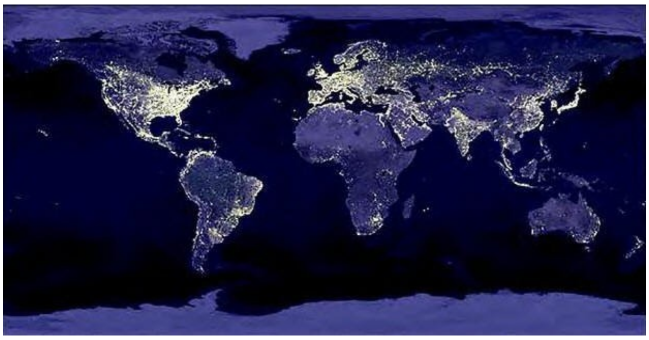

እድገት ፡ ወይስ ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፨

እድገትና ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ በኢትዮጵያ ፥ ባለፉት ፡ 50 ፡ ዓመታት ።

እስከ ፡ 2005 ፡ ዓ.ም. ፡ ድረስ ፥ ከደቡብ ፡ አፍሪቃ ፡ ቀጥላ ፡ ያፍሪቃ ፡ 2ኛዋ ፡ ግዙፍ ፡ ጥርየት ፡ (economy) ፡ የነበረችው ፡ ናይጄሪያ ፥ ከ2005 ፡ ዓ.ም. ፡ አንሥቶ ፡ ከደቡብ ፡ አፍሪቃ ፡ ልቃ ፥ 1ኛ ፡ መኾኗን ፡ ለዓለም ፡ ኹሉ ፡ ዐውጃለች ። ሌላ ፡ ነገር ፡ አይደለም ፥ የሀገራዊ ፡ ሒሳብ ፡ (national accounts) ፡ አያያዟን ፡ በማዘመንና ፥ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ባግባቡ ፡ ያልተቈጠሩና ፡ ችላ ፡ የተባሉ ፡ የሀብት ፡ ዐይነቶችን ፡ በተገቢው ፡ በማሰብ ፥ የሀገር ፡ ውስጥ ፡ ጠቅላላ ፡ ምርቷ ፡ ከነበረበት ፡ 280 ፡ ቢልዮን ፡ ዶላር ፡ ወደ ፡ 509 ፡ ቢልዮን ፡ ዶላር ፡ ማደጉን ፡ አስታውቃለች ። የኢትዮጵያ ፡ ጥርየትም ፡ ግዝፈት ፡ በተገቢው ፡ ቢመረመር ፡ ኹኔታው ፡ ከዚህ ፡ የተለየ ፡ አይኾንም ። በተለይ ፡ የዕርሻና ፡ የከብት ፡ ርቢ ፣ የወርቅና ፡ የልዩ ፡ ልዩ ፡ ማዕድናት ፣ የአገልግሎት ፡ ዘርፈ ፡ ጥርየቶች ፡ ዛሬ ፡ ከሚታሰቡበት ፡ መጣናቸው ፡ ከ 50% ፡ እስከ ፡ 80% ፡ እንደሚልቁ ፡ ይታመናል ። በዚህ ፡ ኹኔታ ፡ ውስጥ ፦ *"ዘንድሮ ፡ የኹለት ፡ አኃዝ ፡ እድገት ፡ ታይቷል"* ፡ የሚለው ፡ ያለፉት ፡ 15 ፡ ዓመታት ፡ ፉከራ ፡ ገና ፡ ካልተቈጠረው ፡ ሀብት ፡ በቂ ፡ ተረፍ ፡ ስላለለት ፥ ማስተባበሉ ፡ አይመችም ። *"እውነት ፡ ነው ፡ / ፡ ውሸት ፡ ነው"* ፡ ከማለት ፡ በፊት ፡ ዘርዘር ፡ ያለ ፡ ትንታኔ ፡ ያሻል ።

ያንድ ፡ ሀገር ፡ **ምጥራይ** ፡ (economic system) ፥ ማደግ ፡ ወይም ፡ አለማደጉ ፡ የሚለካባቸው ፡ ኹለት ፡ የልክ ፡ ዐይነቶች ፡ አሉ ፦ ***የስም*** ፡ እድገት ፡ ወይም ፡ ***ስማዊ*** ፡ እድገት ፡ (nominal growth) ፡ እና ፡ ***የእውን*** ፡ እድገት ፡ ወይም ፡ ***እውናዊ*** ፡ እድገት ፡ (real growth) ።

ጥርየቱ ፡ በሀገሩ ፡ ምንዛሪ ፡ ሲተመን ፥ ከዓምና ፡ ዘንድሮ ፡ የስም ፡ እድገት ፡ ሊያሳይ ፡ ይችላል ። ለምሳሌ ፥ ያንድ ፡ ሀገር ፡ አጠቃላይ ፡ ጥርየት ፡ ዓምና ፡ 1000 ፡ ቢልየን ፡ ብር ፡ ደርሶ ፡ ነበር ፡ ቢባል ፤ ዘንድሮ ፡ ደግሞ ፡ 1200 ፡ ቢልየን ፡ ብር ፡ ደርሷል ፡ ቢባል ፥ (1200-1000)/1000 = 0.2 ፡ ወይም ፡ 20% ፡ (ኻያ ፡ በመቶ) ፡ አድጓል ፡ እንላለን ። እድገቱ ፡ ግን ፡ የስም ፡ እንጂ ፡ የእውን ፡ አይደለም ።

የእውን ፡ እድገቱን ፡ ለማወቅ ፡ ዓመታዊውን ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ (price inflation) ፡ ማገናዘብ ፡ ይኖርብናል ።

1 ፤ የዋጋ ፡ ንረት ።

የዋጋ ፡ ንረት ፡ ምን ፡ ማለት ፡ ነው ፨ የዋጋ ፡ ንረት ፡ በኹለት ፡ መንገድ ፡ ይገለጻል ፦

- ባንድ ፡ ምጥራይ ፡ ውስጥ ፡ (ለምሳሌ ፥ የኢትዮጵያ ፡ ምጥራይ) ፡ በተወሰነ ፡ ዘመን ፡ (ለምሳሌ ፥ ባንድ ፡ ዓመት) ፡ የገበያ ፡ ዋጋዎች ፡ ኹሉ ፡ ያሳዩት ፡ እድገት ፡ መጠን ፡ መግለጫ ፡ ማለት ፡ ነው ፤
- ወይም ፥ ያንድ ፡ ሀገር ፡ ምንዛሪ ፡ (ለምሳሌ ፥

©ኢ.ሀ.ሥ.አ. ፥ 2011 ፡ ዓ.ም. ።

የኢትዮጵያ ፡ ብር) ፡ ባንድ ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ያሳየው ፡ የመግዛት ፡ ዐቅም ፡ መቀነስ ፡ ማለትም ፡ ነው ፡ (ለምሳሌ ፥ ዓምና ፡ አንድ ፡ ኩንታል ፡ ወይም ፡ 100 ፡ ኪሎ ፡ ጤፍ ፡ 2500 ፡ ብር ፡ የነበረው ፥ ዘንድሮ ፡ 3000 ፡ ብር ፡ ቢገባ ፥ ይኸው ፡ 2500 ፡ ብር ፡ ዘንድሮ ፡ የሚገዛው ፡ 83.3 ፡ ኪሎ ፡ ጤፍ ፡ ብቻ ፡ ነው) ።

ይህ ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ መጠን ፡ በ**ችርቻሮ ፡ ዋጋ ፡ ቋም** ፡ (retail price index) ፡ ይሰካል ። የችርቻሮ ፡ ዋጋ ፡ ቋም ፡ ያንድ ፡ ዐይነተኛ ፡ ቤተሰብ ፡ የወጪ ፡ አርእስቶች ፡ ላይ ፡ ተመሥርቶ ፡ የሚታሰብ ፡ ቋም ፡ (index) ፡ ነው ። ለምሳሌ ፥ አንድ ፡ ቤተሰብ ፥ የምግብ ፣ የቤት ፡ ኪራይ ፣ የውሃ ፣ የኤሌትሪክ ፣ የጤና ፣ የልብስ ፣ የትምህርት ፡ ቤት ፣ የመጓጓዣ ፣ ወዘተርፈ ፥ ወጪዎች ፡ ይኖሩበታል ። እያንዳንዱ ፡ የወጪ ፡ አርእስት ፡ እጠቅላላው ፡ ወጪ ፡ ላይ ፡ የተወሰነ ፡ ድርሻ ፡ ይኖረዋል ። የችርቻሮ ፡ ዋጋ ፡ ቋሙን ፡ የሚያሰላው ፡ ድርጅት ፥ የወጪ ፡ አርእስቶቹን ፡ ዐይነትና ፡ ምጣኔያቸውን ፡ በየጊዜው ፡ እያዘመነ ፡ በጥንቃቄ ፡ ይወስናል ። ለምሳሌ ፥ የዛሬ ፡ 30 ፡ ዓምት ፡ የስልክ ፡ አገልግሎት ፡ ደንበኞች ፡ 0.5 ፡ ሚልዮን ፡ አይሞሉም ፡ ነበር ፥ ዛሬ ፡ ግን ፡ 50 ፡ ጊዜ ፡ የበለጠ ፡ የደንበኞች ፡ ብዛት ፡ አለ ፤ ስለዚህ ፥ የስልክ ፡ ወጪ ፡ በሀገሪቱ ፡ ቤተሰቦች ፡ ወጪ ፡ ውስጥ ፡ በዘመናችን ፡ ሰፋ ፡ ያለ ፡ ድርሻ ፡ ይኖረዋል ፡ ማለት ፡ ነው ። የችርቻሮ ፡ ዋጋ ፡ ቋሙም ፡ ይህን ፡ ዐይነቱን ፡ የወጪ ፡ አርእስት ፡ ሚዛን ፡ ለውጥ ፡ በየጊዜው ፡ ማገናዘብና ፡ ማዘመን ፡ ይኖርበታል ።

የችርቻሮ ፡ ዋጋ ፡ ቋሙ ፡ አንድ ፡ **መደብ-ዓመት** ፡ (base year) ፡ ይኖረዋል ፥ ለምሳሌ ፡ መንግሥታዊው ፡ የኢትዮጵያ ፡ የአኃዝ ፡ ተቋም ፡ (*"ማእከላዊ ፡ የስታቲስቲክስ ፡ ባለሥልጣን"*) ፥ 2002 ፡ ዓ.ም.ን ፡ መደብ-ዓመት ፡ አድርጎ ፥ ከ1998 ፡ ዓ.ም. ፡ እስከ ፡ 2009 ፡ ዓ.ም. ፡ ድረስ ፡ የኢትዮጵያን ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ ልቅም ፡ (data) ፡ እንደሚከተለው ፡ *[ሰንጠረዥ-1]* ፡ ዘግቦታል ፦

ሰንጠረዥ ፡ 1 ፤

ማእከላዊ ፡ የስታቲስቲክስ ፡ ባለሥልጣን

ዓ.ም. (year)	የችርቻሮ ፡ ዋጋ ፡ ቋም (consumer price index)	የዋጋ ፡ ንረት ፡ መጠን ፡ (%) (rate of inflation)
1998	50.4	...
1999	59	17.24%
2000	85.2	44.36%
2001	92.5	8.48%
2002	100	8.15%
2003	133.2	33.25%
2004	165.4	24.12%
2005	178.8	8.08%
2006	192	7.40%
2007	211.4	10.11%
2008	226.8	7.26%
2009	249.1	9.85%

በግጸፙ ፡ መልክ ፡ እንደሚከተለው ፡ ይከሠታል ፦

የኢትዮጵያ ፡ የችርቻሮ ፡ ዋጋ ፡ ንረት ፡ ኺደት ፥

ከ1998 ፡ ዓ.ም. ፡ እስከ ፡ 2009 ፡ ዓ.ም. ።

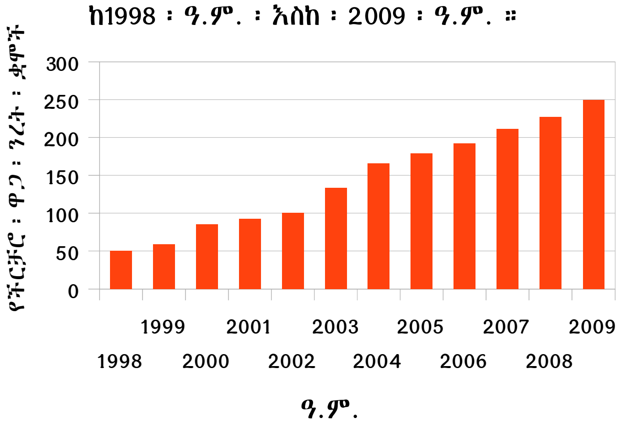

ግጸፙ-1

ከአኃዛዊው ፡ ልቅም ፡ እንደምናየው ፥ ከመደብ-ዓመት ፡ 2002 ፡ ዓ.ም. ፡ እስከ ፡ 2009 ፡ ዓ.ም. ፥ የችርቻሮ ፡ ዋጋ ፡ ንረት ፡ ቋም ፡ ከ100 ፡ ወደ ፡ 249.1 ፡ አድጓል ፤ ወይም ፥ በሌላ ፡ አነጋገር ፥ በ7 ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ የችርቻሮ ፡ ዋጋ ፡ ባማካይ ፡ 2.5 ፡ ጊዜ ፡ አድጓል ። ባማካይ ፥ አንድ ፡ ሸቀጥ ፡ በ2002 ፡ ዓ.ም. ፡ 100 ፡ ብር ፡ ያወጣ ፡ የነበረው ፥

©ኢ.ሀ.ሥ.አ. ፥ 2011 ፡ ዓ.ም. ።

በ2009 ፡ ዓ.ም. ፡ 250 ፡ ብር ፡ ገባ ፡ ማለት ፡ ነው ። አኃዙ ፡ አማካይ ፡ ስለ ፡ ኾነ ፥ የዋጋው ፡ ንረት ፡ ከሸቀጥ ፡ እሸቀጥ ፡ ይለያል ።

ይህ ፡ የቸርቻሮ ፡ ዋጋ ፡ ቋም ፥ በያመቱ ፡ የሚታየውን ፡ እድገት ፡ ከስማዊ ፡ (nominal) ፡ እድገትነት ፡ ወደ ፡ እውናዊ ፡ (real) ፡ እድገትነት ፡ ለውጦ ፡ በትኽክል ፡ ያስገነዝባል ።

2 ፤ እድገት ።

እድገት ፡ ማለት ፥ ያንድ ፡ ምጥራይ ፡ አጠቃላይ ፡ የማምረት ፡ ዐቅም ፡ ማደግ ፡ ነው ።

በርከት ፡ ያሉ ፡ የእድገት ፡ መለኪያዎች ፡ አሉ ፤ **የሀገር ፡ ውስጥ ፡ ጠቅላላ ፡ ምርት** ፡ ወይም ፡ **ሀ.ው.ጠ.ም.** ፡ (gross domestic product ፡ ወይም ፡ G.D.P.) ፡ ዘወትር ፡ ይጠቀሳል ። ሀ.ው.ጠ.ም. ፥ አንድ ፡ ሀገራዊ ፡ ምጥራይ ፡ ባንድ ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የሚጠርየው ፡ የሚያመርተው ፡ በገንዘብ ፡ የተተመነ ፡ የሸቀጥና ፡ ያገልግሎት ፡ ምርት ፡ ድምር ፡ መጠን ፡ ተብሎም ፡ ይደነገጋል ። ይህ ፡ ጠቅላላ ፡ የሀብት ፡ መጠን ፡ በሀገሩ ፡ ጠቅላላ ፡ ሕዝብ ፡ ብዛት ፡ ሲካፈል ፡ ደግሞ ፥ **ነፍስ-ወከፍ ፡ የሀገር ፡ ውስጥ ፡ ጠቅላላ ፡ ምርትን** ፡ (GDP per capita) ፡ ይሰጠናል ። የነፍስ-ወከፍ ፡ የሀገር ፡ ውስጥ ፡ ጠቅላላ ፡ ምርት ፡ ማደግ ፡ የነዋሪውን ፡ የኑሮ ፡ ደረጃ ፡ ማደግ ፡ የሚያሳየው ፥ እድገቱ ፡ ከስማዊ ፡ ይልቅ ፡ እውናዊም ፡ ኾኖ ፡ ሲረጋገጥ ፡ ነውና ፦

- የእድገቱ ፡ መጠን ፡ በዚሁ ፡ ዘመን ፡ ከታየው ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ በላይ ፡ ኾኖ ፡ መገኘት ፡ አለበት ፤
- እንዲሁም ፡ የእድገቱ ፡ መጠን ፡ ከዓመታዊው ፡ የሕዝብ ፡ ብዛት ፡ እድገት ፡ በልጦ ፡ መገኘት ፡ አለበት ።

ለምሳሌ ፥ አጠቃላይ ፡ ሀገራዊ ፡ የምርት ፡ እድገቱ ፡ ከዓምናው ፡ 20% ፡ ቢኾንና ፥ የዋጋ ፡ ንረቱ ፡ ደግሞ ፡ ከዓምናው ፡ 15% ፡ ቢኾን ፥ የምርቱ ፡ እውናዊ ፡ እድገት ፡ 20% - 15% = 5% ፡ ብቻ ፡ ነበር ፡ ማለት ፡ ነው ፤ 15% ፡ እድገት ፡ በዋጋ ፡ ንረት ፡ ተበልቷል ። ከዚህ ፡ ወዲያ ፥ ዓመታዊው ፡ የሕዝብ ፡ ብዛት ፡ መጠን ፡ 1.8% ፡ ቢኾን ፥ የነፍስ-ወከፍ ፡ የሀገር ፡ ውስጥ ፡ ጠቅላላ ፡ ምርት ፡ በ ፦

5% -1.8% = 3.2 %

ብቻ ፡ ማደጉን ፡ እናገኛለን ።

3 ፤ ግብዝ ፡ ልቅም ።

በዚህ ፡ መሠረት ፡ ላይ ፡ ኾነን ፡ በረገዱ ፡ የኢትዮጵያን ፡ ጥርየት ፡ ኹኔታ ፡ ለመሸለግ ፥ የአኃዛዊ ፡ ልቅሙን ፡ ጥራትና ፡ አስተማማኝነት ፡ ስንመለከት ፥ ብዙ ፡ ችግሮች ፡ ይገጥሙናል ።

3.1 ፤ ተቋማዊ ፡ ችግር ።

የኢትዮጵያን ፡ አኃዛዊ ፡ ልቅም ፡ በኀላፊነት ፡ የማጠናቀር ፡ ሥልጣን ፡ የተሰጠው ፡ እላይ ፡ የጠቀስነው ፡ *"ማእከላዊ ፡ የስታቲስቲክስ ፡ ባለሥልጣን"* ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፥ ሀገሪቱ ፡ ራሷ ፡ የተቸገረች ፡ ሀገር ፡ ስለኾነች ፥ ተቋሙ ፡ በባጀትም ፡ በሰው ፡ ኀይልም ፡ ባልተሟላ ፡ ደረጃ ፡ ላይ ፡ ይገኛል ። የሥራውም ፡ ውጤት ፡ ከዓለም ፡ ደረጃ ፡ ጋራ ፡ ሲስተያይ ፡ አሳፋሪ ፡ ደረጃ ፡ ላይ ፡ ይገኛል ። ይህን ፡ ለመገንዘብ ፥ የተቋሙን ፡ የኢንተርኔት ፡ መርበቢያ ፡ መጐብኘትና ፥ ይፋ ፡ ያወጣቸውን ፡ አኃዛውያን ፡ መዝገቦች ፡ አየት ፡ ማድረግ ፡ ይበቃል ። ባቀራረብ ፡ ረገድ ፡ ምንም ፡ ዐይነት ፡ ጥንቃቄ ፡ ያልተደረገበት ፡ ዝልጉስ ፡ መዝገብ ፡ በያይነቱ ፡ ቀርቧል ። ከፊት ፡ አድርጎ ፡ ላየው ፦ *እውን ፡ ያንዲት ፡ ሀገር ፡ ተቋም ፡ ነው ፡ ይህን ፡ ያሰናዳ ፡ ወይስ ፡ ያንድ ፡ ተማሪ ፡ ቤት ፡ ወጣቶች ፧* ያሠኛል ። የተቋሙ ፡ ሠራተኞች ፥ በተለይ ፡ ባመራር ፡ ደረጃ ፡ የሚገኙት ፥ ዋና ፡ ዋናዎቹ ፡ ካንድ ፡ አካባቢ ፡ የመጡ ፡ መኾናቸው ፡ ይታወቃል ፤ ከደርግ ፡ ዘመን ፡ አንሥቶ ፥ ከሕዝብ ፡ ቈጠራና ፡ አሰፋፈር ፡ ዝምሮ ፡ እስከዋጋ ፡ ንረትና ፡ ምርት ፡ እድገት ፡ ድረስ ፡ አኃዛዊ ፡ መረጃን ፡ በዚህ ፡ ኹኔታ ፡ ሲያቀርቡልን ፡ ኖረዋል ። ይህ ፡ የተቋሙ ፡ ዝልጉስ ፡ ኹኔታ ፡ ለተፈለገው ፡ ስያሳዊ ፡ ስርጀታ ፡ ኹሉ ፡ ተመቺ ፡ የጥፋት ፡ መሣሪያ ፡ ኾኖ ፡ እስከ ፡ ዘመናችን ፡ ዘልቋል ። *"በቃ!"* ፡ ሊባል ፡ ይገባል ፤ ኹኔታው ፡ ሲፈቅድም ፥ የምርመራ ፡ **ድርገት** ፡ (committee) ፡ ተቋቁሞ ፡ ሥራው ፡ በዝርዝር ፡ ሊመረመርና ፡ ተፈላጊው ፡ ሕጋዊ ፡ ርምጃ ፡ ሊፈጸም ፡ ይገባል ።

3.2 ፤ ስያሳዊ ፡ ችግር ።

አኃዛዊ ፡ መረጃ ፡ ዋነኛ ፡ ስያሳዊ ፡ መሣሪያ ፡ እንደ ፡ መኾኑ ፡ መጠን ፥ በተለይ ፡ የሥልጣን ፡ ተገቢነት ፡ በሌለባቸው ፡ ሀገሮች ፡ ትኽክለኛ ፡ አኃዝ ፡

©ኢ.ሀ.ሥ.አ. ፥ 2011 ፡ ዓ.ም. ።

ይፋ ፡ አይወጣም ። *"ለፖለቲካችን ፡ ይጠቅመናል"* ፡ የሚባለው ፡ ብቻ ፡ ተቀምሞ ፡ በ*"ፕሮፓጋንዳ"* ፡ መልክ ፡ ይሠራጫል ። ማንም ፡ ትንፍሽ ፡ የሚል ፡ የለም[1] ። አንዳንድ ፡ የውጭ ፡ መንግሥታትና ፡ አህጉራውያን ፡ ተቋማት ፡ ተደርበው ፡ የ*"ፕሮፓጋንዳው"* ፡ ተባባሪዎች ፡ መኾናቸው ፡ ደግሞ ፥ የኢትዮጵያን ፡ ኹኔታ ፡ በተለየ ፡ ያባብሰዋል ።

3.3 ፤ ስልታዊ ፡ ችግር ።

የኢትዮጵያ ፡ መልክአ ፡ ምድራዊ ፡ ገጽታ ፡ የማይታለፉ ፡ የመገናኛና ፡ የተደራሽነት ፡ ችግሮችን ፡ ስለሚደቅን ፥ ሀገር ፡ ዐቀፍ ፡ የመረጃ ፡ አሰባሰቡ ፡ ኹል ፡ ጊዜም ፡ ቢኾን ፡ ጐደሎ ፡ ነው ። ለምሳሌ ፥ በቅርቡ ፡ በ I.G.A.D. ፡ ሀገሮች ፡ ዋቢነት ፡ በ 2002 ፡ ዓ.ም. ፡ በተደረገ ፡ የሀገር ፡ ውስጥ ፡ ጠቅላላ ፡ ምርት ፡ አኀዝ ፡ ምርመራ ፥ በረገዱ ፡ ሲቀርቡ ፡ የኖሩት ፡ የኢትዮጵያ ፡ አኀዞች ፡ ከእውኑ ፡ 40% ፡ እስከ ፡ 80% ፡ ያነሱ ፡ እንደነበሩ ፡ ተረጋግጧል ። የአኀዝ ፡ ለቀማው ፡ ስልት ፡ መሻሻል ፡ ይኖርበታል ።

በዚህ ፡ ኹኔታ ፡ ውስጥ ፡ ኾነን ፥ የኢትዮጵያን ፡ የእድገትና ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ አኀዛውያን ፡ መረጃዎች ፡ እንዴት ፡ እንያቸው ፧ ባለፉት ፡ ዐሥር ፡ ዓመታት ፥ *"ባለ ኹለት ፡ አኀዝ"* ፡ እድገት ፡ (ማለት ፡ ካ 10% ፡ የበለጠ ፡ እድገት) ፡ ታይቷል ፡ የሚባለው ፡ ነገር ፡ ምን ፡ ያኽል ፡ እውነት ፡ ይኾን ፧

ለጊዜው ፥ በኢትዮጵያ ፡ መንግሥታውያን ፡ ተቋማትና ፡ እንደ ፡ ዓለም ፡ ባንክ ፡ (World Bank) ፡ እና ፡ እንደ ፡ አህጉራዊ ፡ የገንዘብ ፡ ቋት ፡ (International Monetary Fund) ፡ ባሉ፟ ፡ አህጉራውያን ፡ (international) ፡ ተቋማት ፡ የተሰጡንን ፡ አኀዛውያን ፡ ልቅ፟ሞች ፥ ሳንጠራጠር ፡ *"አሜን"* ፡ ብለን ፡ እንቀበልና ፥ ብዙ ፡ የሚነገርለትን ፡ የኢትዮጵያን ፡ ጥርየታዊ ፡ እድገት ፡ እስቲ ፡ አንድ ፡ አፍታ ፡ እንፈትሽባቸው ።

4 ፤ እድገትና ፡ ንረት ፡ በኢትዮጵያ ፡ ባለፉት ፡ 50 ፡ ዓመታት ።

"ማእከላዊ ፡ የስታቲስቲክስ ፡ ባለሥልጣን" ፡ ያጠናቀረውን ፡ መረጃ ፡ *"አሻሽሎ"* ፡ *"አህጉራዊ ፡ የገንዘብ ፡ ቋት"* ፡ (International Monetary Fund — I.M.F.) ፡ ከ 1958 ፡ ዓ.ም. ፡ እስከ ፡ 2008 ፡ ዓ.ም. ፡ በኢትዮጵያ ፡ የታዩትን ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ መጠኖች ፡ ተራውን ፡ እንደሚከተለው ፡ ሰጥቶናል ።

---

1 *"ዥብ ፡ ከኼደ ፡ ውሻ ፡ ጮኸ"* ፡ እንዲሉ ፥ ከ 28 ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ የምርጫ ፡ መቃረብ ፡ ያነ፟ቃቃቸው ፡ የ*"ዐማራ ፡ ክልል ፡ ተብዬው"* ፡ ሹመኛዎች ፡ *"የባጀት ፡ ቀመሩ ፡ እንደገና ፡ ይታይልን"* ፡ ሲሉ ፡ የጠየቁበት ፡ ምክንያት ፡ ፊቱኑ ፡ ያውቁት ፡ የነበረው ፡ *"የክልላቸው"* ፡ ሕዝብ ፡ ብዛት ፡ በኹለቱም ፡ ተከታታይ ፡ የሕዝብ ፡ *"ቈጠራዎች"* ፡ ይፋ ፡ በወጡ ፡ ዘገባዎች ፡ ካ 10 ፡ እስካ 15 ፡ ሚልዮን ፡ መቀ፟ነሱና ፡ ለሌሎች ፡ ክልሎች ፡ ተላልፎ ፡ መሰጠቱ ፡ ድንገት ፡ ታስቧቸው ፡ ይመስላል ። ምን ፡ ይሄ ፡ ብቻ ፤ በደርዘን ፡ የሚቈጠሩ ፡ የተወካዮች ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ መቀመጫዎችም ፡ እንደዚሁ ፡ ተሞጥልቀውላቸዋል ።

©ኢ.ሀ.ሥ.አ. ፥ 2011 ፡ ዓ.ም. ።

ሰንጠረዥ–፪ ፤ የኢትዮጵያ ፡ የችርቻሮ ፡ ዋጋ ፡ ቋም ፡ እና ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ መጠን ፡ ከ 1958 ፡ ዓ.ም. ፡ እስከ ፡ 2011 ፡ ዓ.ም. ፡፡
[ምንጭ ፦ አህጉራዊ ፡ የገንዘብ ፡ ቋት | Source: International Monetary Fund — I.M.F.]

ዓ.ም. (year E.C.)	የችርቻሮ ፡ ዋጋ ፡ ቋም (retail price index)	የዋጋ ፡ ንረት ፡ መጠን (rate of inflation)
1958	4.32	
1959	4.35	0.03
1960	4.36	0.01
1961	4.42	0.06
1962	4.87	0.45
1963	4.89	0.02
1964	4.6	-0.29 (የዋጋ ፡ ሟሸሻ)
1965	5.01	0.41
1966	5.44	0.43
1967	5.79	0.35
1968	7.45	1.66
1969	8.69	1.24
1970	9.93	1.24
1971	11.52	1.59
1972	12.04	0.52
1973	12.78	0.74
1974	13.53	0.75
1975	13.44	-0.09 (የዋጋ ፡ ሟሸሻ)
1976	14.57	1.13
1977	17.35	2.78
1978	15.64	-1.71 (የዋጋ ፡ ሟሸሻ)
1979	15.26	-0.38 (የዋጋ ፡ ሟሸሻ)
1980	16.35	1.09
1981	17.62	1.27
1982	18.53	0.91
1983	25.15	6.62
1984	27.8	2.65
1985	28.78	0.98
1986	30.97	2.19
1987	34.07	3.1
1988	31.18	-2.89 (የዋጋ ፡ ሟሸሻ)
1989	31.93	0.75
1990	32.22	0.29
1991	34.77	2.55
1992	35	0.23
1993	32.12	-2.88 (የዋጋ ፡ ሟሸሻ)
1994	32.64	0.52
1995	38.45	5.81
1996	39.7	1.25
1997	44.84	5.14
1998	50.36	5.52
1999	59.04	8.68
2000	85.26	26.22
2001	92.48	7.22
2002 (መደብ-ዓመት)	100	7.52
2003	133.22	33.22
2004	163.56	30.34
2005	176.77	13.21
2006	189.84	13.07
2007	209.09	19.25
2008	224.27	15.18
2009	239.45	10.8
2010	250.25	9.9
2011	260.15	10.9

የ *"ማእከላዊ ፡ የስታቲስቲክስ ፡ ባለሥልጣን"* ፡ ካጠናቀረው ፡ መረጃ ፡ ይልቅ ፡ *"አህጉራዊ ፡ የገንዘብ ፡ ቋት"* ፡ (International Monetary Fund — I.M.F.) ፡ ያሻሻለው ፡ መረጃ ፡ ለእውነቱ ፡ ይቀርባል ፡፡ ለምሳሌ ፥ ለ 2008 ፡ ዓ.ም. ፡ *"ማእከላዊ ፡ የስታቲስቲክስ ፡ ባለሥልጣን"* ፡ የኢትዮጵያን ፡ ዓመታዊ ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ 7.26% ፡ ነበር ፡ ሲል ፥ *"አህጉራዊ ፡ የገንዘብ ፡ ቋት"* ፡ (International Monetary Fund — I.M.F.) ፡ ግን ፡ 15.18% ፡ ነበር ፡ ይላል ፡፡ በዋና ፡ ዋና ፡ ሸቀጣሸቀጥ ፡ በ 2008 ፡ ዓ.ም. ፡ የታየው ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ ከ 20% ፡ እስከ ፡ 30% ፡ የሚደርስ ፡ ስለ ፡ ነበር ፥ የ *"አህጉራዊ ፡ የገንዘብ ፡ ቋት"* ፡ **ሸልግ** ፡ ለእውኑ ፡ ይቀርባል ፡፡ በዚህ ፡ መሠረት ፥ ከ 1958 ፡ ዓ.ም. ፡ ዠምሮ ፡ በኢትዮጵያ ፡ የታየውን ፡ አጠቃላይ ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ ስንመለከት ፥ ከ 1958 ፡ ዓ.ም. ፡ እስከ ፡ 1998 ፡ ዓ.ም. ፡ ባሉት ፡ 40 ፡ ዓመታት ፡ ውስጥ ፡ ከአነስተኛ ፡ (<3%) ፡ እስከ ፡ መለስተኛ ፡ (<6%) ፡ የሚባል ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡

©ኢ.ሀ.ሥ.አ. ፥ 2011 ፡ ዓ.ም. ፡፡

ታይቷል ። ከ 1999 ፡ ዓ.ም. ፡ ወዲህ ፡ ግን ፥ የዋጋ ፡ ንረቱ ፡ ከ 8% ፡ በላይ ፡ ኾኗል ፤ እንዲያውም ፡ ከ 2003 ፡ ዓ.ም. ፡ እስከ ፡ 2008 ፡ ዓ.ም. ፡ ድረስ ፡ የዋጋ ፡ ንረቱ ፡ ካ 13% ፡ እስከ ፡ 33% ፡ የሚዋዥቅ ፡ የ "ኹለት ፡ አኃዝ" ፡ ዋጋ ፡ ንረት ፡ ኾኖ ፡ ቈይቷል ። ለ 2009 ፡ ዓ.ም. ፡ እና ፡ ለ 2010 ፡ ዓ.ም. ፡ ኹኔታው ፡ ተባብሶ ፥ ከ 25% ፡ እስከ ፡ 35% ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ ታይቷል ።

በሰንጠረዥ–2 ፡ ኹለተኛ ፡ ዐምድ ፡ ላይ ፡ እንደምናየው ፥ የ 2002 ፡ ዓ.ም. ፡ የዋጋ ፡ መጠን ፥ ባማካይ ፥ ከ 1958 ቱ ፡ የዋጋ ፡ መጠን ፡ (100 / 4.32 = 23.15) ፡ ጊዜ ፡ ይበልጣል ። በሌላ ፡ አነጋገር ፥ በ 1958 ፡ ዓ.ም. ፡ 1 ፡ ብር ፡ ይሸጥ ፡ የነበረ ፡ ሸቀጥ ፡ በ 2002 ፡ ዓ.ም. ፥ በዋጋ ፡ ንረት ፡ ምክንያት ፥ ባማካይ ፡ 23.15 ፡ ብር ፡ ደርሷል ፡ ማለት ፡ ነው ። የ 2011 ፡ ዓ.ም. ፡ የዋጋ ፡ መጠን ፡ እንደዚሁ ፥ ባማካይ ፥ ከ 1958 ቱ ፡ የዋጋ ፡ መጠን ፡ (260.15 / 4.32 = 60.22) ፡ ጊዜ ፡ ይበልጣል ። በሌላ ፡ አነጋገር ፥ በ 1958 ፡ ዓ.ም. ፡ 1 ፡ ብር ፡ ይሸጥ ፡ የነበረ ፡ ሸቀጥ ፥ በ 2011 ፡ ዓ.ም. ፥ በዋጋ ፡ ንረት ፡ ምክንያት ፥ ባማካይ ፡ 60.22 ፡ ብር ፡ ደርሷል ፡ ማለት ፡ ነው ። ይህን ፡ ጭብጥ ፡ ለማስረገጥ ፡ የጥቂት ፡ ሸቀጦችንና ፡ አገልግሎቶችን ፡ ዋጋ ፡ በሰንጠረዥ–3 ፡ እናስተያይ ፦

ሰንጠረዥ–3
የጥቂት ፡ ሸቀጣሸቀጥንና ፡ አገልግሎቶችን ፡ የ 50 ፡ ዓመታት ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ ማገዳደሪያ

ሸቀጣሸቀጥ ፡ እና ፡ አገልግሎቶች	የ 1958 ፡ ዓ.ም. ፡ ዋጋ (ዐዲስ ፡ አበባ)	የ 2011 ፡ ዓ.ም. ፡ ዋጋ	በአማካይ ፡ ማናሪያ ፡ የተገኘ ፡ ዋጋ (የ 1958 ፡ ዓ.ም. ፡ ዋጋ ፡ በ 60.22 ፡ ሲባዛ)	የዋጋ ፡ ልዩነት ፡ በብር ፡ (በአማካዩ ፡ ማናሪያ ፡ ያልተገናዘበ ፡ ተጨማሪ ፡ የዋጋ ፡ ንረት)
ነጭ ፡ ጤፍ ፡ (ኩንታል)	25 ፡ ብር	2,800 ፡ ብር	1,505.5 ፡ ብር	+1,294.5 ፡ ብር
በግ	10 ፡ ብር	1,800 ፡ ብር	602.2 ፡ ብር	+1,197.8 ፡ ብር
ሉጋ ፡ ቅቤ ፡ (1 ፡ ኪሎግራም)	2.5 ፡ ብር	150 ፡ ብር	≃ 150 ፡ ብር	≃ 0 ፡ ብር
ዕንቍላል	0.05 ፡ ብር	4 ፡ ብር	3.11 ፡ ብር	+0.81 ፡ ብር
ቤት ፡ ኪራይ ፡ (1 ፡ ክፍል ፡ ቤት)	50 ፡ ብር	1,200 ፡ ብር	2,408.8 ፡ ብር	–1,208.8 ፡ ብር
ቤት ፡ ኪራይ ፡ (3 ፡ ክፍል ፡ ቤት)	300 ፡ ብር	15,000 ፡ ብር	18,066 ፡ ብር	–3,066 ፡ ብር

በሰንጠረዥ–3 ፡ እንደምናየው ፥ ባለፉት ፡ 50 ፡ ዓመታት ፥ ምግብ–ነክ ፡ የኾኑ ፡ ሸቀጦች ፡ ዋጋዎች ፥ ካማካዩ ፡ የዋጋ ፡ ማናሪያ ፡ (x 60.22) ፡ 2 ፡ ወይም ፡ 3 ፡ እጅ ፡ በልጠዋል ። ለምሳሌ ፦

- የኩንታል ፡ ጤፍ ፡ ዋጋ ፥ በ 50 ፡ ዓመቱ ፡ አማካይ ፡ የዋጋ ፡ ማናሪያ ፡ (x 66.22) ፡ መሠረት ፥ በ 1958 ፡ ዓ.ም. ፡ ከነበረበት ፡ የ 25 ፡ ብር ፡ ዋጋ ፥ በ 2011 ፡ ዓ.ም. ፡ ወደ ፡ 1,505.5 ፡ ብር ፡ ብቻ ፡ መድረስ ፡ ሲገባው ፥ በ 112 ፡ ተባዝቶ ፥ 2,800 ፡ ብር ፡ ደርሷል ፤
- የበግ ፡ ዋጋም ፡ እንደዚሁ ፥ በ 180 ፡ ተባዝቶ ፥ ከነበረበት ፡ 10 ፡ ብር ፡ ወደ ፡ 1,800 ፡ ብር ፡ ንሯል ።

ምግብ–ነክ ፡ ያልኾኑ ፡ ያገልግሎት ፡ ዋጋዎች ፡ ደግሞ ፡ ካማካዩ ፡ የዋጋ ፡ ማናሪያ ፡ (x 60.22) ፡ ባነሰ ፡ መጠን ፡ አደገዋል ፦

- የቤት ፡ ኪራይ ፡ ባማካይ ፡ ከ 20 ፡ እስከ ፡ 50 ፡ ዕጥፍ ፡ ጨምሯል ።

©ኢ.ሀ.ሥ.አ. ፥ 2011 ፡ ዓ.ም. ።

የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ወረኃዊ ፡ ወጪ ፡ እስከ ፡ 80% ፡ ለምግብ ፡ የሚውል ፡ በመኾኑ ፣ የዋጋ ፡ ንረቱ ፡ በተለይ ፡ ድኻውን ፡ ኅብረተሰብ ፡ እንደጐዳው ፡ አኃዛዊው ፡ መረጃ ፡ ያረጋግጣል ። የጒዳቱን ፡ ልክ ፡ በትኽክል ፡ ለማወቅ ፡ ዝርዝር ፡ የደመ ፡ ወዝ ፡ እድገት ፡ ልቅም ፡ ያሻን ፡ ነበር ። ዝርዝር ፡ ልቅሙ ፡ ስላልተገኘልን ፣ ለናሙና ፡ ያኽል ፡ የጥቂት ፡ የሚያ ፡ ክፍሎችን ፡ የ 50 ፡ ዓመታት ፡ የደመ ፡ ወዝ ፡ እድገት ፡ በግርድፉ ፡ ደርድረን ፣ ምን ፡ ያኽል ፡ ከዋጋ ፡ ንረት ፡ ጋራ ፡ እንደተገዳደሩ ፡ እንደሚከተለው ፡ እናያለን ፡ *[ሰንጠረዥ–4]* ።

ሰንጠረዥ–4 ፤
የጥቂት ፡ የሚያ ፡ ክፍሎች ፡ የ 50 ፡ ዓመት ፡ የደመ ፡ ወዝ ፡ እድገት ፡ ከዋጋ ፡ ንረት ፡ ጋራ ፡ ማገዳደሪያ ።

ሚያ	አማካይ ፡ የወር ፡ ደመ ፡ ወዝ ፡ በ 1958 ፡ ዓ.ም.	አማካይ ፡ የወር ፡ ደመ ፡ ወዝ ፡ በ 2002 ፡ ዓ.ም.	አማካይ ፡ የወር ፡ ደመ ፡ ወዝ ፡ በ 2011 ፡ ዓ.ም.	በአማካይ ፡ ማኖሪያ ፡ የተገኘ ፡ የደመ ፡ ወዝ ፡ መጠን ፡ (የ 1958 ፡ ዓ.ም. ፡ ዋጋ ፡ በ 60.22 ፡ ሲባዛ)	ጒዳት ፡ በ 2011 ፡ ዓ.ም.
ያ 1ኛ ፡ ደረጃ ፡ መምህር	200 ፡ ብር	1,400 ፡ ብር	2,000 ፡ ብር	12,044 ፡ ብር	-10,044 ፡ ብር
የቤት ፡ ሠራተኛ	30 ፡ ብር	400 ፡ ብር	1,500 ፡ ብር	1,806.6 ፡ ብር	-306.6 ፡ ብር
የዕለት ፡ ሚያተኛ	60 ፡ ብር	900 ፡ ብር	1,600 ፡ ብር	3,613.2 ፡ ብር	-2,013.2 ፡ ብር
ወረዳ ፡ አስተዳዳሪ	350 ፡ ብር	3,000 ፡ ብር	8,500 ፡ ብር	21,077 ፡ ብር	-12,577 ፡ ብር

በ*ሰንጠረዥ–4* ፡ ከደረደርናቸው ፡ የሚያ ፡ ዐይነቶች ፡ ውስጥ ፡ ያንደኛውም ፡ የደመ ፡ ወዝ ፡ እድገት ፡ ከዋጋ ፡ ንረት ፡ ጋራ ፡ ዐብሮ ፡ አላደገ ። ለምሳሌ ፣ በ 1958 ፡ ዓ.ም. ፡ ያ 1ኛ ፡ ደረጃ ፡ መምህራን ፡ ደመ ፡ ወዝ ፣ ባማካይ ፣ በወር ፡ 200 ፡ ብር ፡ ነበር ። እንደ ፡ ዐዲስ ፡ አበባ ፡ ባሉ ፡ ከተማዎች ፣ ያንድ ፡ ክፍል ፡ ቤት ፡ የወር ፡ ኪራይ ፡ በ 50 ፡ ብር ፣ አንድ ፡ ኩንታል ፡ ጤፍ ፡ በ 25 ፡ ብር ፣ አንድ ፡ በግ ፡ ባ 10 ፡ ብር ፣ 3 ፡ ኪሎ ፡ ለጋ ፡ ቅቤ ፡ በ 7.5 ፡ ብር ፣ 30 ፡ ዕንቊላል ፡ በ 1.5 ፡ ብር ፣ በድምር ፡ 94 ፡ ብር ፡ ወጥቶ ፣ 106 ፡ ብር ፡ ይተርፋል ፡ (የደመ ፡ ወዙ ፡ 47%) ። በ 2011 ፡ ዓ.ም. ፡ በመምህራን ፡ ደመ ፡ ወዝ ፡ ይህ ፡ ኹሉ ፡ የማይቀመስ ፡ ኾኗል ። አንድ ፡ ኩንታል ፡ ጤፍ ፡ የመምህሩን ፡ የወር ፡ ተኩል ፡ ደመ ፡ ወዝ ፡ ይፈጃል ፤ ቤት ፡ ኪራይ ፡ የደመ ፡ ወዙን ፡ ኹለት ፡ ሢሶ ፡ ይፈጃል ፤ ሌላውን ፡ እንተወውና ፣ 4 ኪሎ ፡ ለጋ ፡ ቅቤ ፡ የወር ፡ ደመ ፡ ወዙን ፡ ሩብ ፡ ይፈጃል!

ሰንጠረዥ–5
የመምህራን ፡ አማካይ ፡ ደመ ፡ ወዝ ፡ በ 1958 ፡ ዓ.ም. ፡ አንጻር ፡ በ 2011 ፡ ዓ.ም. ፡ ያለው ፡ እውናዊ ፡ የመግዛት ፡ ዐቅሙና ፡ ተገቢው ፡ እድገት ፡ ቢደረግለት ፡ የሚኖረው ፡ እውናዊ ፡ የመግዛት ፡ ዐቅም ፡ ለተወሰነ ፡ ወርኃዊ ፡ የወጪ ፡ ቅርጫት ።

የወጪ ፡ ዐይነት	የ 1958 ፡ ዓ.ም. ፡ ደመ ፡ ወዝ ፡ 200 ፡ ብር/ወር	የ 2011 ፡ ዓ.ም. ደመ ፡ ወዝ ፡ 2000 ፡ ብር/ወር	ተገቢው ፡ ደመ ፡ ወዝ ፡ በ 2011 ፡ ዓ.ም. 12,044 ፡ ብር
ነጭ ፡ ጤፍ ፡ (30 ፡ ኪሎ)	-8.3 ፡ ብር	-840 ፡ ብር	-840 ፡ ብር
በግ	-10 ፡ ብር	-1,800 ፡ ብር	-1,800 ፡ ብር
ለጋ ፡ ቅቤ ፡ (3 ፡ ኪሎግራም)	-7.5 ፡ ብር	-450 ፡ ብር	-450 ፡ ብር
ዕንቊላል ፡ (30)	-1.5 ፡ ብር	-120 ፡ ብር	-120 ፡ ብር
ቤት ፡ ኪራይ ፡ (1 ፡ ክፍል ፡ ቤት)	-50 ፡ ብር	-1,200 ፡ ብር	-1,200 ፡ ብር
ድምር	-77.3 ፡ ብር	-4410 ፡ ብር	-4410 ፡ ብር
ከወጪ ፡ ቀሪ	+122.7 ፡ ብር ፡ (61.4%)	-2410 ፡ ብር ፡ (-120.1%)	+7634 ፡ ብር ፡ (63.4%)

እላይ ፡ እንዳመለከትነው ፣

የእውን ፡ እድገት = የስም ፡ እድገት − የዋጋ ፡ ንረት

በሚል ፡ ቀመር ፡ ይሰላል ።

ወደ ፡ ስሌቱ ፡ ከማምራታችን ፡ በፊት ፣ የኢትዮጵያ ፡ ጥርየት ፡ የሀገር ፡ ውስጥ ፡ ጠቅላላ ፡ ምርት ፡ (ሀ.ው.ጠ.ም. ፡ ወይም ፡ G.D.P.) ፡ ላለፉት ፡ አርባ ፡ ዓመታት ፡ በምን ፡ መጠንና ፡ እድገት ፡ ተከታትሎ ፡ እንደ ፡ ተከሠተ ፡ የዓለም ፡ ባንክ ፡ የሰጠንን ፡ አኃዞች ፡ በ*ሰንጠረዥ–6* ፡ አንዳፍታ ፡ እንመልከት ።

©ኢ.ሀ.ሥ.አ. ፡ 2011 ፡ ዓ.ም. ።

ሰንጠረዠ-6
የኢትዮጵያ ፡ የሀገር ፡ ውስጥ ፡ ጠቅላላ ፡ ምርት ፡ [ሀ.ው.ጠ.ም.] ፡ መጠንና ፡ ዓመታዊ ፡ እድገት ፡ ከ 1973 ፡ ዓ.ም. ፡ እስከ ፡ 2010 ፡ ዓ.ም.
[ምንጭ ፤ የዓለም ፡ ባንክ | Source: World Bank]

ዓ.ም. (E.C.)	ሀ.ው.ጠ.ም. (በ 2008 ፡ ዓ.ም. ፡ የብር ፡ ምንዛሪ) በቢልየን ፡ ብር GDP (constant Billion Br)	እድገት	ሀ.ው.ጠ.ም. (በእየዘመኑ ፡ የብር ፡ ምንዛሪ) በቢልየን ፡ ብር GDP (current Billion Br)	እድገት
1980	286.64	1.00%	22.58	4.00%
1981	285.6	0.00%	23.76	5.00%
1982	293.39	3.00%	25.2	6.00%
1983	272.45	-7.00%	27.87	11.00%
1984	248.82	-9.00%	29.41	6.00%
1985	281.52	13.00%	37.72	28.00%
1986	290.5	3.00%	40.07	6.00%
1987	308.3	6.00%	47.92	20.00%
1988	346.61	12.00%	54.01	13.00%
1989	357.47	3.00%	55.82	3.00%
1990	345.11	-3.00%	53.81	-4.00%
1991	362.93	5.00%	57.84	7.00%
1992	384.97	6.00%	67.16	16.00%
1993	416.93	8.00%	68.55	2.00%
1994	423.24	2.00%	67.07	-2.00%
1995	414.09	-2.00%	74	10.00%
1996	470.3	14.00%	87.33	18.00%
1997	525.88	12.00%	107.29	23.00%
1998	582.86	11.00%	132.65	24.00%
1999	649.63	11.00%	173.31	31.00%
2000	719.72	11.00%	250.21	44.00%
2001	783.07	9.00%	337.97	35.00%
2002	881.35	13.00%	385.88	14.00%
2003	979.87	11.00%	515.08	33.00%
2004	1064.61	9.00%	747.33	45.00%
2005	1177.27	11.00%	866.92	16.00%
2006	1298.03	10.00%	1060.81	22.00%
2007	1432.92	10.00%	1297.96	22.00%
2008	1568.1	9.00%	1568.1	21.00%
2009	1717.13	10.00%	1832.55	17.00%
2010	1834.07	7.00%	2202.37	20.00%

የልቅሙን ፡ ጠቅላላ ፡ ይዘት ፡ በቢጋር ፡ መልክ ፡ የተሻለ ፡ እንደሚከተለው ፡ እናየዋለን ።

©ኢ.ሀ.ሥ.አ. ፡ 2011 ፡ ዓ.ም. ።

የሀገር ፡ ውስጥ ፡ ጠቅላላ ፡ ምርት ፡ (ሀ.ው.ጠ.ም.) ፡ መጠንና ፡ ዓመታዊ ፡ እድገት ፡ ከ1980 ፡ ዓ.ም. ፡ እስከ ፡ 2010 ፡ ዓ.ም.

(ምንጭ ፤ የዓለም ፡ ባንክ | Source: World Bank)

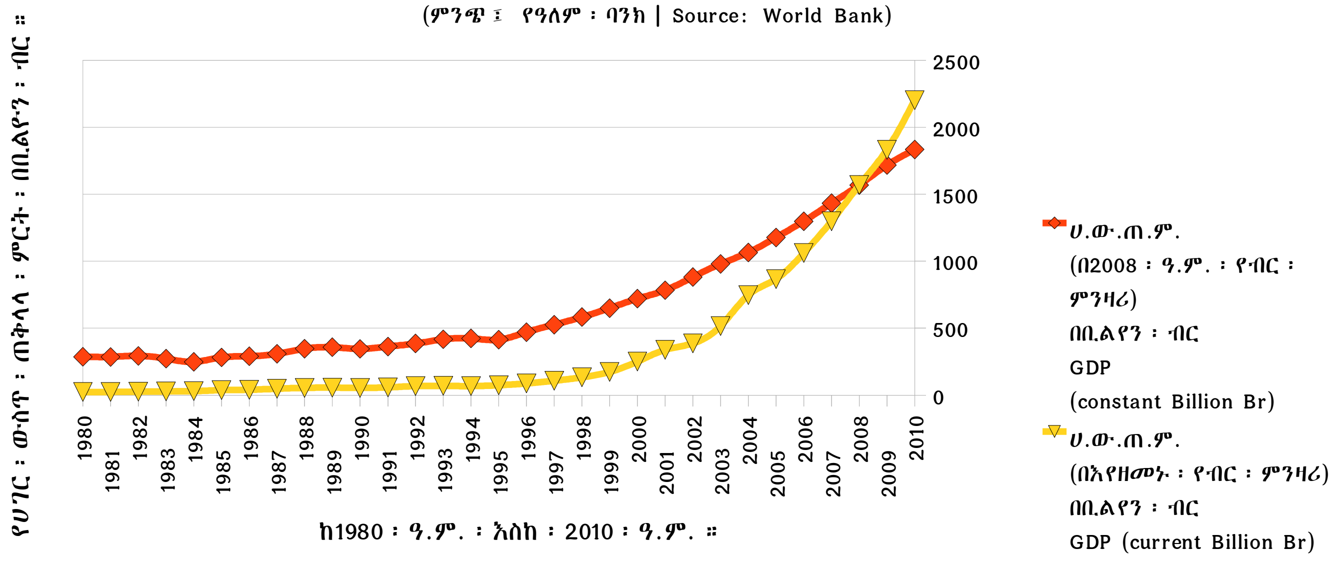

[ግጽው-2]

ታዲያ ፡ የ"ኹለት ፡ አኃዝ" ፡ ዋጋ ፡ ንረት ፡ በሚታይበት ፡ በዚህ ፡ ኹኔታ ፡ እንዴት ፡ ተደርጎ ፡ የ"ኹለት ፡ አኃዝ" ፡ የእውን ፡ እድገት ፡ (real growth) ፡ ይገኛል ፧ ብለን ፡ ልንጠይቅ ፡ እንገደዳለን ።

ለ 2003 ፡ ዓ.ም. ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ ልቅም ፡ 33.22% ፡ እንደ ፡ ነበር ፡ አይተናል ። እንግዲህ ፥ ለዚሁ ፡ ለ 2003 ፡ ዓ.ም. ፡ የተሰጠን ፡ የሀ.ው.ጠ.ም. ፡ (G.D.P.) ፡ ወይም ፡ የሀገራዊ ፡ ምርት ፡ እድገት ፡ ልቅም ፡ የ 11% ፡ እውናዊ ፡ እድገት ፡ ልቅም ፡ ተብሎ ፡ ስለ ፡ ኾነ ፥ የ 33.22% ፡ የዋጋ ፡ ንረቱ ፡ ተደምስሶ ፡ የ 11% ፡ እውናዊ ፡ እድገት ፡ እንዲገኝ ፡ የስም ፡ እድገቱ ፡ 33.22% + 11% = 43.33% ፡ ነበር ፡ ማለት ፡ ነው ።

እዚህ ፡ ላይ ፡ ለማመን ፡ ትንሽ ፡ የሚቸግር ፡ ነገር ፡ አለ ። ዐልፎ ፡ ዐልፎ ፡ ከከፍተኛ ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ ጋራ ፡ ከፍተኛ ፡ የምርት ፡ እድገት ፡ የሚታዩባቸው ፡ ዓመታት ፡ ሊኖሩ ፡ ይችላሉ ። ለምሳሌ ፥ ያንድ ፡ ሀገር ፡ መንግሥት ፡ ከመጠን ፡ ያለፈ ፡ ጥሬ ፡ ገንዘብን ፡ እያተመ ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ ወጪዎቹ ፡ የገበያውን ፡ የመግዛት ፡ ዐቅም ፡ ድንገት ፡ ቢያሳድገው ፥ ይህ ፡ ተጨማሪ ፡ ዐቅም ፡ ተራውን ፡ የሸቀጣሸቀጥና ፡ ያገልግሎቶች ፡ ፍጆታዎችን ፡ በማሳደጉ ፥ ዕጥረት ፡ በሚታይባቸው ፡ ሸቀጣሸቀጦችና ፡ አገልግሎቶች ፡ ከተለመደው ፡ የባሰ ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ መታየቱ ፡ አይቀርም ። ይህ ፡ ግን ፡ በተከታታይ ፡ ዓመታት ፡ የሚደርስ ፡ ቢኾን ፥ ምጥራዩን ፡ ለመሠረታዊ ፡ መናጋት ፡ ስለሚዳርገው ፥ መጨረሻውን ፥ የዋጋ ፡ ንረቱ ፡ ለምርት ፡ እውናዊ ፡ እድገት ፡ መሟሸሽ ፡ ምክንያት ፡ ይኾናል ።

ከ 2003 ፡ ዓ.ም. ፡ እስከ ፡ 2011 ፡ ዓ.ም. ፡ ድረስ ፡ የኢትዮጵያ ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ ካ 10% ፡ እስከ ፡ 33% ፡ ሲንር ፡ ቈይቷል ፤ የዚሁ ፡ ወቅት ፡ አማካይ ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ 17.3% ፡ ነበር ። ያ 10% ፡ እውናዊ ፡ እድገት ፡ ለ 9 ፡ ዓመታት ፡ በተከታታይ ፡ ለማየት ፡ የዋጋ ፡ ንረቱ ፡ በዝቅተኛ ፡ ደረጃ ፡ ላይ ፡ (ማለት ፡ ከ 3% ፡ ያነሰ ፡ መጠን ፡ ላይ) ፡ መገኘት ፡ ይኖርበታል ። ይህ ፡ ያልኾነ ፡ እንደ ፡ ኾነ ፡ ግን ፥ ያለውን ፡ የእውን ፡ እድገት ፡ ከሂሎት ፡ (potential) ፡ ኹሉ ፡ የዋጋ ፡ ንረቱ ፡ አሟጦ ፡ ይበላዋል ። በመገመሪያ ፡ ደረጃ ፥ የዋጋ ፡ ንረት ፡ የገንዘብን ፡ የመግዛት ፡ ዐቅም ፡ ስለሚቀንስ ፥ የገበያውን ፡ የፍጆታ ፡ መጠን ፡ ይቀንሰዋል ፤ ፍጆታ ፡ ሲቀንስ ፥ አምራቾች ፡ የወደፊት ፡ ሽልጋቸውን ፡ ከልሰው ፡ የምርታቸውን ፡ መጠን ፡ ሲቀንሱ ፡ የሠራተኛ ፡ ቅጥራቸውንም ፡ ያሳንሳሉ ። በኹለተኛ ፡ ደረጃ ፥ የዋጋ ፡ ንረቱ ፡ ባንክ ፡ ከሚሰጠው ፡ የወለድ ፡ መጠን ፡ በላይ ፡ ሲኾን ፥ የማጠራቀም ፡ ጥቅምን ፡ ይቀንሳል ፤ በዚያኑ ፡ መጠን ፥ ለብድር ፡ የሚውል ፡ ገንዘብ ፡ ይታጣል ፥ ይህም ፡ የመዋዕለ ፡ ንዋይ ፡ እንሻን ፡ ያስከትላል ።

©ኢ.ሀ.ሥ.አ. ፥ 2011 ፡ ዓ.ም. ።

በመጨረሻ ፥ እነዚህና ፡ ሌሎች ፡ መዘዞች ፡ ተደምረው ፡ እድገቱን ፡ ይገቱታል ።

በነዚህ ፡ ምክንያቶች ፡ ኹሉ ፥ የአኃዛዊ ፡ ልቅሙን ፡ ታማኝነት ፡ ከመጠርጠርም ፡ ዐልፈን ፡ ልንገፋው ፡ እንገደዳለን ። እንደ ፡ ቻይና ፡ ያሉ ፡ በፍጥነት ፡ የሚያድጉ ፡ ምጣኔዎች ፥ የሀገር ፡ ውስጥ ፡ ጠቅላላ ፡ ምርታቸውን ፡ ባ 10 ፡ ዓመት ፡ ውሰጥ ፡ ለማጠፍ ፡ የቻሉት ፡ ዓመታዊው ፡ የዋጋ ፡ ንረታቸው ፡ ካ 5% ፡ በማነሱ ፡ ነው ። ከመጠን ፡ ያለፈ ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ ለተከታታይ ፡ ዓመታት ፡ የታየበት ፡ ምጥራይ ፡ ከመኰሰስ ፡ አያመልጥም ። የኢትዮጵያ ፡ ምጥራይ ፥ ባለፉት ፡ 10 ፡ ዓመታት ፡ የ 156% ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ ቢታይበትም ፥ ይህን ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፡ በ 87% ፡ የላቀ ፡ እውናዊ ፡ እድገት ፡ አድጓል ፡ ተብለናል ። የልዩ ፡ ልዩ ፡ ሚያዎችን ፡ ወርኃዊ ፡ ደመ ፡ ወዝ ፡ እድገት ፡ ስንመለከት ፡ ግን ፥ ውጤቱ ፡ ይህን ፡ ፈጽሞ ፡ አያረጋግጥም ። የደመ ፡ ወዘተኞቹ ፡ የኑሮ ፡ ደረጃ ፡ እፍጹም ፡ ድኽነት ፡ ወለል ፡ ላይ ፡ መነጠፉን ፡ ተመልክተናል ።

- አንድ ፡ መምህር ፥ ዛሬ ፡ በ 2011 ፡ ዓ.ም. ፥ በ 1958 ፡ ዓ.ም. ፡ የኑሮ ፡ ደረጃው ፡ እንዲኖር ፥ ወርኃዊ ፡ ደመ ፡ ወዙ ፡ ከ 2,000 ፡ ብር ፡ ይልቅ ፡ 12,000 ፡ ብር ፡ መኾን ፡ ነበረበት ።
- አንዲት ፡ የቤት ፡ ሠራተኛ ፥ ዛሬ ፡ በ 2011 ፡ ዓ.ም. ፥ በ 1958 ፡ ዓ.ም. ፡ የኑሮ ፡ ደረጃዋ ፡ እንድትኖር ፥ ወርኃዊ ፡ ደመ ፡ ወዟ ፡ ከ 1,500 ፡ ብር ፡ ይልቅ ፡ 1,800 ፡ ብር ፡ መኾን ፡ ነበረበት ።
- አንድ ፡ የዕለት ፡ ሚያተኛ ፥ ዛሬ ፡ በ 2011 ፡ ዓ.ም. ፥ በ 1958 ፡ ዓ.ም. ፡ የኑሮ ፡ ደረጃው ፡ እንዲኖር ፥ ወርኃዊ ፡ ደመ ፡ ወዙ ፡ ከ 1,600 ፡ ብር ፡ ይልቅ ፡ 3,600 ፡ ብር ፡ መኾን ፡ ነበረበት ።

ዛሬ ፥ ከዓመት ፡ ወደ ፡ ዓመት ፡ እያደገ ፡ በሚኼድ ፡ የተረጂ ፡ ሕዝብ ፡ ብዛት ፡ (በ 20 ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ከ 4 ፡ ሚልዮን ፡ ወደ ፡ 14 ፡ ሚልዮን ፡ አድጓል) ፡ *"ሰለኹለት ፡ አኃዝ ፡ ንረት"* ፡ እንጂ ፥ *"ሰለኹለት ፡ አኃዝ ፡ እድገት"* ፡ መለፈፍ ፡ ፍጹም ፡ ማጭበርበር ፡ ይባላል ።

5 ፤ እድገቱ ፡ በዋጋ ፡ ንረት ፡ ተበልቷል ።

የኢትዮጵያ ፡ ምጥራይ ፡ ፈጽሞ ፡ ተጐድቷል ፤ ትንሽ ፡ ነፍስ ፡ ያለበት ፡ ቢመስል ፡ ቅሉ ፥ ባለው ፡ መሠረታዊ ፡ ጥንካሬ ፡ እንጂ ፥ እንደ ፡ ደረሰበት ፡ ጕዳት ፡ ቢኾን ፡ ኖሮ ፥ ዱሮ ፡ ገና ፡ ላጠቃላይ ፡ መደርባት ፡ በተዳረገ ፡ ነበር ።

ርግጥ ፡ ነው ፥ የኢ..ሕ.አ.ዴ.ግ. ፡ ይዘት ፥ በ *"ግብርና-መር"* ፡ ልማታዊ ፡ ዐቅዱ ፥ ተጨማሪ ፡ አንዳች ፡ መሬት ፡ ሳያለማ ፥ ያለውን ፡ የዕርሻ ፡ መሬት ፥ ከውጭ ፡ በውድ ፡ በሚገዙ ፡ በማዳበሪያና ፡ በተባይ ፡ መከላከያ ፥ እንዲሁም ፡ በ *"ምርጥ ፡ ዘር"* ፡ እና ፡ በመስኖ ፡ ልማት ፥ የግብርናውን ፡ ምርት ፡ በ 27 ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ በ 2 ፡ ዕጥፍ ፡ አሳድጌዋለኹ ፡ ብሏል ። እውኑ ፡ ግን ፡ ሌላ ፡ መልክት ፡ ይሰጠናል ፤ ከ 27 ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፥ ሀገሪቱ ፡ ራሷን ፡ መቀለብ ፡ አቅቷት ፥ ካመት ፡ ወዳመት ፡ የሚጨምር ፡ የስንዴና ፡ የበቆሎ ፣ የስኳርና ፡ የዘይት ፡ ጭነት ፡ ከቅርብና ፡ ከሩቅ ፡ አገር ፡ ታስመጣለች ([2]) ። በዚሁ ፡ ጊዜ ፥ ወባውንና ፡ የዱር ፡ አራዊቱን ፣ ሽፍታውንና ፡ ቀማኛውን ፡ ተቋቁመው ፣ የሪያና ፡ የዝንጀሮ ፡ መሰምሪያ ፡ የነበረውን ፡ ጥሻና ፡ ደን ፡ መንጥረውና ፡ አልምተው ፥ ሀገር ፡ አድርገው ፥ ከተረጂነት ፡ ራሳቸውን ፡ አውጥተው ፡ በሰላም ፡ ይኖሩ ፡ የነበሩ ፡ በመቶ ፡ ሺሕ ፡ የሚቈጠሩ ፡ ሀገራውያን ፡ ኢትዮጵያውያን ፥ ከቤንች ፣ ከማጂ ፣ ከአሶሳ ፣ ከጨርጨር ፡ ... ፡ እየተገደሉ ፡ ተፈናቅለዋል ። ይህ ፡ ኹሉ ፡ ግፍ ፡ ፍርዱን ፡ ማግኘት ፡ ይኖርበታል ።

ከደርግ ፡ ዘመን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፥ የውንብድና ፡ አገዛዝን ፡ በመጥላትና ፡ ተስፋን ፡ በመቍረጥ ፥ ወጣቱ ፡ ወደ ፡ ጐረቤት ፡ ሀገር ፥ ከዚያም ፡ ዐልፎ ፡ ወደ ፡ መካከለኛው ፡ ምሥራቅና ፡ አፍሪቃ ፣ ወዳውሮፓና ፡ አሜሪካ ፡ በገፍ ፡ ተሰዷል ። ያለቀው ፡ ዐልቆ ፥ የተረፈው ፥ ሀገር ፡ ወገኑን ፡ ሳይረሳ ፥ ዐሳሩን ፡ በልቶ ፡ ያተረፈውን ፡ ሀበት ፡ ወዳገር ፡ ቤት ፡ ሲልክ ፥ በመላ ፡ ዓለም ፡ በተዘረጋ ፡ የሐዋላ ፡ አገልግሎት ፡ መረብ ፥ የውጭ ፡ ምንዛሪው ፡ እየተጠለፈ ፡ ተመልሶ ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ ሀገር ፡ ሲወጣ ፥ ለኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ የሚበተንለት ፡ በምትኩ ፡ የታተመ ፡ *"ብር"* ፡ የተባለ ፡ ዋጋ ፡ ቢስ ፡ የወረቀት ፡

---

2 ለ 2011 ፡ ዓ.ም. ፡ ብቻ ፥ ኢትዮጵያ ፡ 500 ፡ ሚልዮን ፡ ዶላር ፡ ወይም ፡ 12.5 ፡ ቢልዮን ፡ ብር ፡ አውጥታ ፡ የስንዴ ፡ ዱቄት ፡ ከዓለም ፡ ገበያ ፡ ገዝታ ፡ አስመጥታለች ። ይህ ፡ 12.5 ፡ ቢልዮን ፡ ብር ፡ ለስንዴ ፡ ማሳዎች ፡ ማስፋፊያ ፡ ቢውል ፥ ሀገሪቱ ፡ የስንዴ ፡ እኽል ፡ ፍላጎቷን ፡ ከማሟላትም ፡ ዐልፋ ፥ ባ 1950 ዎቹ ፡ ወደነበረችበት ፡ የስንዴ ፡ ላኪ ፡ ሀገርነት ፡ ተርታ ፡ ትሰለፍ ፡ ነበር ።

©ኢ..ሀ.ሥ.አ. ፥ 2011 ፡ ዓ.ም. ።

ገንዘብ ፡ ኾኗል ። የውጭ ፡ ምንዛሪው ፡ እንዲህ ፡ ባይጠለፍ ፡ ኖሮ ፥ ለሀገሪቱ ፡ የውጭ ፡ ንግድ ፡ ውሎ ፡ ለልማት ፡ ተፈላጊዎቹን ፡ መኪናዎችና ፡ ምንሃቦች ፡ ለማስመጣትም ፡ ለማስፋፋትም ፡ ትልቅ ፡ ድጋፍ ፡ በኾነ ፡ ነበር ። አኹን ፡ ግን ፥ በምትኩ ፡ የሚበተነው ፡ የወረቀት ፡ "ብር" ፡ ለዋጋ ፡ ንረቱ ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፡ ኾኗል ።

ርግጥ ፡ ነው ፥ እንደ ፡ ቻይና ፡ ያሉ ፡ ሀገሮች ፥ መንገድን ፣ ግድብን ፣ የኤሌትሪክ ፡ መሥመርን ፣ ምንሃባዊ ፡ ወጀድን ፡ (industrial park) ፡ የመሳሰሉ ፡ ታላላቅ ፡ የመሠረተ ፡ ልማት ፡ ሥራዎችን ፡ በሚመሰገን ፡ ጥራትና ፡ ፍጥነት ፡ በመሥራታቸው ፥ የውጭ ፡ ምንዛሪን ፡ ያገባሉ ፡ የተባሉ ፡ ዐዳዲስ ፡ ዐቅሞችን ፡ ሀገሪቱ ፡ አግኝታለች ። እነዚህ ፡ ግን ፡ ገና ፡ ዐዳዲስ ፡ ከመኾናቸው ፡ ጋራ ፥ ጥቂት ፡ የሥራ ፡ ዕድልን ፡ ለወጣቱ ፡ ቢፈጥሩም ፥ ሙሉ ፡ አገልግሎታቸውን ፡ ሲዠምሩ ፡ ትርፋቸውን ፡ ኹሉ ፡ ወደ ፡ ሀገር ፡ ስለመመለሳቸው ፡ ምንም ፡ የሚያስተማምን ፡ ነገር ፡ የለም ።

ላለፉት ፡ ሦስት ፡ ዓመታት ፡ በተከታታይ ፡ ይፋ ፡ የወጡት ፡ የኢትዮጵያ ፡ የውጭ ፡ ንግድ ፡ ልቅሞች ፡ መኰሰስን ፡ እንጂ ፡ መዳበርን ፡ አላሳዩም ። ብዙ ፡ የተወራለት ፡ የግብርናው ፡ **ክፍለ ፡ ጥርየትም** ፡ ቢኾን ፥ በ 2011 ፡ ዓ.ም. ፡ ያሳየው ፡ የ 4% ፡ እድገት ፡ ብቻ ፡ ነው ። ዋና ፡ የ "ዶላር" ፡ ምንጭ ፡ የተባለውም ፡ የማዕድን ፡ ክፍለ ፡ ጥርየት ፡ ምርት ፡ በሚያሠጋ ፡ ኹኔታ ፡ አሽቈልቍሏል ። ለሀገሪቱ ፡ በዓመት ፡ የ 500 ፡ ሚልዮን ፡ ዶላር ፡ የውጭ ፡ ምንዛሪ ፡ ያስገኝ ፡ የነበረው ፡ የወርቅ ፡ ምርት ፥ ዘንድሮ ፡ 39 ፡ ሚልዮን ፡ ዶላር ፡ ብቻ ፡ ማስገኘቱ ፡ በኢ.ፌ.ዴ.ሪ. ፡ ይዘት ፡ ሹመኛዎች ፡ አፍ ፡ በ "ቍጭት" ፡ ሲለፈፍ ፡ ተሰምቷል ። የዚህኛው ፡ ጕዳይ ፡ ውስጠ ፡ ምስጢር ፡ ግን ፡ ለየት ፡ ያለ ፡ ምክንያትን ፡ ዐዝሏል ። አብዛኛው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ወርቅ ፡ የሚመረተው ፡ በ "ኦሮሚያ ፡ ክልል ፡ ተብዬው" ፡ በመኾኑ ፥ ከ "ማእከላዊ ፡ መንግሥት" ፡ ቍጥጥር ፡ ውጪ ፥ በ "ክልሉ" ፡ የውንብድና ፡ ኀይሎች ፡ ቍጥጥር ፡ ውስጥ ፡ እንደ ፡ ገባ ፡ በርከት ፡ ያሉ ፡ መረጃዎችና ፡ ምልክቶች ፡ ደርሰዋል ። በሰሜን-ምሥራቅ ፡ "ዴምክራቲክ ፡ ኮንጎ ፡ ሪፓብሊክ" ፡ በሚልዮን ፡ የሚቈጠር ፡ ሕዝብን ፡ የፈጀውና ፡ ያፈናቀለው ፡ ሕገ ፡ ወጥ ፡ የማዕድን ፡ ንግድ ፥ በምዕራብና ፡ ደቡብ-ምዕራብ ፡ ኢትዮጵያም ፥ ከነጆ ፡ እስከ ፡ አዶላ ፣ ከጉጂ ፡ እስከ ፡ አሶሳ ፡ ተመሳሳይ ፡ ጕዳቶች ፡ ደርሰዋል ።

ከዚህ ፡ ወዲያ ፥ ከ 2007 ፡ ዓ.ም ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ 2011 ፡ ዓ.ም. ፡ ፍጻሜ ፡ ድረስ ፥ በመላ ፡ ሀገሪቱ ፡ ሊባል ፡ በሚችል ፡ መልክ ፡ በደረሰ ፡ ሰፊ ፡ የሰላም ፡ ዕጦት ፡ ምክንያት ፥ በሺሕ ፡ የሚቈጠሩ ፡ ሰላማውያን ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ያለቁበት ፣ በሚልዮን ፡ የሚቈጠሩ ፡ ሰላማውያን ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ከመኖሪያቸው ፡ የተፈናቀሉበት ፣ በደርዘን ፡ የሚቈጠሩ ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናትና ፡ መስጊዶች ፡ የተቃጠሉበት ፣ የመገናኛ ፡ መሥመሮች ፡ ለሳምንታት ፡ የተዘጉበት ፣ በሺሕ ፡ የሚቈጠሩ ፡ የንግድ ፡ ድርጅቶች ፡ የወደሙበት ፣ በደርዘን ፡ የሚቈጠሩ ፡ ባንኮች ፡ የተዘረፉበት ፥ ለእድገት ፡ ፈጽሞ ፡ የማይስማማ ፡ አቈርቋዥ ፡ ዘመን ፡ ኾኖ ፡ ተጠናቋል ።

ከዚህ ፡ ኹሉ ፡ ቀደም ፡ ብሎ ፡ ደግሞ ፥ ኾነ ፡ ተብሎ ፡ እጅግ ፡ በተለጠጠ ፡ "የስኳር ፡ ልማት ፡ ሥራ" ፥ ከ 70 ፡ ቢልዮን ፡ ብር ፡ ያላነሰ ፡ ወደወያኔ ፡ ካዝና ፡ መተላለፉ ፡ በይፋ ፡ ተነግሯል ። እንደዚሁ ፥ ለ "ሕዳሴ" ፡ ግድብ ፡ ከተሰበሰበው ፡ በቢልዮን ፡ ብር ፡ የሚገመት ፡ የድኻው ፡ መዋጮ ፥ ከፊሉ ፡ የገባበት ፡ እንዳልታወቀ ፡ ተነግሯል ። ዛሬ ፡ ወያኔ ፥ አላንዳች ፡ ሥጋት ፥ መቀሌ ፡ ቢመሽግ ፥ ፊቱኑ ፡ ምሽጉንና ፡ ሥንቁን ፡ ስለ ፡ ደረጀ ፡ መኾኑ ፡ ትንታኔ ፡ አያሻውም ።

ታዲያ ፥ እስካኹን ፡ በከፊል ፡ የተዘረዘረው ፡ ጥፋት ፡ "በኢትዮጵያ ፡ ምጥራይ ፡ ላይ ፡ እዚህ ፡ ግባ ፡ የሚባል ፡ ጕዳት ፡ አላደረሰም" ፡ በሚያሠኝ ፡ መልክ ፥ የዓለም ፡ ባንክም ፡ ኾነ ፡ የኢ.ፌ.ዴ.ሪ. ፡ ሹመኛዎች ፡— የ 2011 ፡ ዓ.ም. ፡ ዓመታዊው ፡ ጥርየታዊ ፡ እድገት ፡ "ባለ ኹለት ፡ አኃዝ" ፡ ኾኖ ፡ ተጠናቋል ፡ ብለውናል ። ለዚህ ፡ የጋራ ፡ አቋም ፡ ምንም ፡ ዐይነት ፡ የጥርየትኛ ፡ ማስረጃ ፡ አይገኝለትም ፤ አንዳች ፡ ማስረጃ ፡ ቢገኝለት ፡ አለጥርጥር ፡ ከስያሳዊ ፡ አግጣጫ ፡ ብቻ ፡ ይመጣል ።

6 ፤ ስያሳዊ ፡ ምክንያት ፡ ያለው ፡ ጥርየታዊ ፡ ስርጀታ ።

ለመምህራን ፣ ለመንግሥት ፡ ሠራተኛዎች ፣ ለወታደሮች ፣ ወዘተ... ፡ ደመ ፡ ወዝ ፡ ሊውል ፡ የሚገባው ፡ ሀገራዊ ፡ ሀብት ፥ ለ "ክልሎች" ፡

©ኢ.ሀ.ሥ.አ. ፥ 2011 ፡ ዓ.ም. ።

የማፈንገጫ ፡ ዐቅም ፡ ግንባታ ፡ መዋሉ ፡ ግልጥ ፡ ያለ ፡ ሤራ ፡ ነውና ፥ በፍጥነት ፡ መቀጨት ፡ ይኖርበታል ።

ኢትዮጵያ ፡ ምቀኛን ፡ ያልነሣት ፡ ሀገር ፡ ናት ፤ አቀማመጧም ፣ የተፈጥሮ ፡ ሀብቷም ፣ ሥልጣኔዋም ፡ የሚያስቀኑትን ፡ ያኽል ፡ ስለሚያሠጉ ፥ ባላንጣዎቿ ፡ ብዙ ፡ ናቸው ። በዓለም ፡ ታሪክ ፥ በነጣቂነታቸው ፡ የታወቁና ፡ የገነኑ ፡ ኀይሎች ፥ ከሞላ ፡ ጐደል ፥ በኢትዮጵያ ፡ ላይ ፡ ፈቃዳቸውን ፡ ለመፈጸም ፡ ሲቃጡ ፡ ኖረዋል ፤ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ የተሳካለት ፡ አንድም ፡ አልነበረ ። ዛሬም ፡ ኢትዮጵያ ፥ በቀጥታም ፡ በተዘዋዋሪም ፥ ተዘምቶባታል ። እጅግ ፡ በተራቀቀ ፡ ስልት ፥ በብዙ ፡ ቢልዮን ፡ ዶላር ፡ በተደገፈ ፡ የረዥም ፡ ዘመን ፡ ዘመቻ ፥ ሀገሪቱን ፡ በአፍሪቃ ፡ ቀንድ ፡ ውስጥ ፡ **በድሰላ** ፡ (federation) ፡ ወይም ፡ **በተዳብሎ** ፡ (confederation) ፡ ዐይነት ፡ ግዛታዊ ፡ **ምሕቃፍ** ፡ (framework) ፥ ለብዙ ፡ *"ሪፓብሊኮች"* ፡ በታትኖ ፥ አንድ ፡ ባለቤት ፡ የኾነ ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ሕዝብ ፡ በሌለበት ፥ ርስ ፡ በርሱ ፡ በተለያየ ፣ በሚፎካከርና ፡ በሚራኰት ፡ ውጥን-ቅጥ ፡ የ*"ሕዝቦች"* ፡ ክፍለት ፡ መስጎና ፡ ሰንጎ ፡ በመያዝ ፥ እጅግ ፡ ዐቅዳዊ ፡ የኾነውን ፡ ብሔሯን ፡ (ምድሯን) ፡ ለመቈጣጠር ፣ ሀብቷን ፡ ለመበዝበዝና ፥ አፍሪቃንም ፡ ለመቆራመት ፡ ይሠራል ።

የኢትዮጵያ ፡ *"ልማት"* ፡ ወሬ ፡ የዚህ ፡ የጥፋት ፡ ተልእኮ ፡ መሸፈኛ ፡ ደበሎ ፣ ምትሀታዊ ፡ ትርክት ፡ ነው ። ዕለት ፡ በዕለት ፡ ውሃና ፡ ኤሌትሪክ ፡ የሚቋረጥበት ፣ ቤት ፡ ንብረቱ ፡ የሚቀማበት ፣ የወር ፡ ገቢው ፡ ከሳምንት ፡ የማያደርሰው ፥ *"ይህስ ፡ ለምን ፡ ይፈጸምብኛል"* ፡ ብሎ ፡ ሲቃወምም ፡ በጥይት ፡ የሚቈላው ፡ ሕዝቡስ ፡ በተጨባጭ ፡ ጕዳቱን ፡ ያውቀዋል ፤ ያጣው ፡ ይህን ፡ ስርጀታ ፡ የሚመሰክርለት ፡ የእውነት ፡ አንደበት ፡ ነው ። ካንደበትም ፡ በላይ ፡ ችግሩን ፡ የሚፈታለት ፡ ሕዝባዊ ፡ አንድነታዊ ፡ አካሉ ፡ ነውና ፥ ራሱ ፡ ፈጥኖ ፡ ካላበረለትና ፡ ካላጸናው ፥ ሌላ ፡ ማንም ፡ አይታደገውም ❖

©ኢ.ሀ.ሥ.አ. ፥ 2011 ፡ ዓ.ም. ።